

Distriktenes rolle i totalberedskapen

Den dype freden, sikkerheten og tryggheten vi alle er vant med, er over. For få år siden erfarte vi hvordan en pandemi momentant kunne endre livene våre over en lang periode. Vi vet at det vil komme nye pandemier. I løpet av få måneder har den geopolitiske situasjonen endret seg slik at vi også i Norge må tenke forsvar, sikkerhet og beredskap på en måte vi ikke har kjent på siden 2.verdenskrig. I krig og kriser søker folk vekk fra byene og ut i distriktet. Den beste beredskapen sikrer vi ved å ha gode planer for håndtering av dette.

Nylig la regjeringen frem Totalberedskapsmeldingen som tar sikte på å forberede oss på krise og krig. Det foreslås å lovfeste kommunale beredskapsplaner. For distriktskommunene er det særlig viktig å til enhver tid være beredt til å håndtere akutt tilflukt fra byene.

I Norge har vi 500.000 fritidsboliger som ligger 2-4 timer unna byene. Omtrent 200.000 eies av Oslo-familier. Hver tredje bolig i Innlandet, hele 90.000, er en fritidsbolig. I motsetning til fastboliger ligger nesten samtlige fritidsboliger spredt i hele landets distriktskommuner. Fritidsboligmassen er naturligvis ikke svar på alle akutte kriser, men vi bør ha lært av pandemien at den kan utgjøre en viktig del av beredskapen, dersom det er tilrettelagt for det. Fritidsboligene ligger der og i mange kommuner er det allerede god kommunikasjon med deltidsinnbyggerne via velforeninger og på annen måte, noe som bør videreutvikles.

På mange gardsbruk finnes det ekstra boliger og det er i tillegg et betydelig antall ikke bebodde eller fraflytta småbruk og hus i distriktene. Tall fra SSB peker mot at 211.000 norske boliger står ubebodd, de fleste i distriktene. Denne omfattende boligmassen kan tjene som tilfluktslokasjon for byene når krisen rammer.

Totalberedskapsmeldingen omhandler tiltak for å skape motstandsdyktighet og evne til å håndtere stress og katastrofe. Når distriktene blir tilfluktssted for et stort antall mennesker vil brukertallet på offentlige tjenester akutt mangedobles.

Matsikkerhet og selvforsyning er en sentral del av totalberedskapen. Norsk landbruk er avhengig av politisk bestemte rammevilkår som sikrer desentralisert matberedskap med bærekraftig landbruk over hele landet.

Bærekraftige og raskt omstillingsdyktige distriktssamfunn kan bli livreddende for en stor del av Norges befolkning. Det krever imidlertid en bevisst politikk på hvordan man raskt kan bygge opp et samfunn med nødvendige tjenester og infrastruktur for et mye større antall brukere enn det lokalsamfunnets innbyggere utgjør.

Høyre vil:

- at kommunale beredskapsplaner inneholder oversikt over sin totale boligmasse med tilhørende kvaliteter samt oversikt over mulige lokasjoner for etablering av livsviktige tjenester og funksjoner.
- at det sikres økonomiske rammebetingelser som gir bonden lønnsomhet, stabile inntekter og grunnlag for investeringer.

- at det fremmes norskprodusert mat og lokal innovasjon, bl.a. ved å styrke konkurransen i meierisektoren, tilrettelegge for flere nisjeprodukter og lokale matsalgskanaler samt styrke lokale verdikjeder mellom produsenter og forbrukere.
- at det etableres geografisk spredte og robuste beredskapslagre for korn, kjøtt og grønnsaker over hele landet.
- at kommunene tilføres statlige midler som står i forhold til de oppgaver de pålegges i totalberedskapsarbeidet.
- at de nåværende og alternative forsyningslinjer for mat til sivilbefolkning og militære styrker må kartlegges og sikres.
- at norsk landbruk må opprettholde en husdyrproduksjon for å sikre selvforsyningsgraden.
- at kanaliseringspolitikken må videreutvikles for å sikre lønnsom planteproduksjon i samspill med husdyrhold.
- at politikken må stimulere til produksjon av kjøtt fra beite og norsk fôr som del av desentralisert matberedskap.